

УДК 330.34:330:61

Мумладзе А. О.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті представлена модель структурно-функціональних перетворень в контексті інноваційної модернізації національної економіки. Це сприятиме інноваційній трансформації пріоритетних галузей за рахунок впровадження технологічних досягнень та результатів науково-технічного прогресу через симбіотичні і комунікативні взаємодії, що забезпечить динамічний розвиток фінансово-економічних, соціальних, екологічних процесів та поступове подолання технологічного відставання національної економіки від розвинених країн світу.

Ключові слова: національна економіка, модернізація, інноваційний розвиток, структурно-функціональні перетворення.

Постановка проблеми. Зміни стану та функціональних умов національної економіки забезпечують виокремлення потенційних можливостей зростання та розвитку на мезо- та макrorівні з урахуванням факторного середовища. Дослідження процесів параметричних змін господарських, фінансово-економічних, соціальних та екологічних процесів надає можливість сфокусуватись на базових елементах, які лежать в основі структурно-функціональних перетворень національної економіки.

Структурно-функціональні перетворення у національній економіці впливають на розвиток макроекономічного середовища, що віддзеркалюється на результатах діяльності галузей, окремих господарюючих суб'єктів та формуються перспективи зростання за допомогою інноваційно-інвестиційної складової. Важливо, що в якості базису сучасного стійкого соціально-економічного зростання виділяють саме рівень динамізму інноваційної модернізації, яка здійснюється з урахуванням особливостей функціонування національної економіки та потреб суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням дослідження структурно-функціональних перетворень в національній економіці присвячені роботи зарубіжних та українських науковців, а саме: Р. Гильфердинга, Дж. Гобсона, А. Гальчинського, В. Геєця, Т. Желюк, О. Кавтиша, П. Кухти та Е. Прушківської. У свою чергу, проблематика впровадження інноваційної політики та модернізації національної економіки розкрита в працях В. Андрійчука, Ю. Бажала, З. Варналія, М. Вебера, Р. Гринберга, Я. Жалила, М. Кондратьєва, С. Кузнеця, В. Мітчела, Дж. Робінсона, У. Ростю, А. Філіпенка, С. Циганова, А. Чухна, О. Шниркова та інших.

Мета статті. Головною метою статті є розробка концепції структурно-функціональних перетворень в контексті інноваційної модернізації національної економіки, що сприятиме економічному зростанню та соціальному добробуту громадян.

Викладення основного матеріалу. Підходи до визначення сутності структурно-функціональних перетворень у національній економіці варіюються в залежності від спрямованості дослідження та оцінки динаміки і змістового наповнення супутніх компонентів та чинників впливу ендогенного та екзогенного характеру.

Застосування процесного, системного, ситуаційного, цільового, орієнтованого та проектного підходів уможливило формування моделі функціонування структурно-функціональних перетворень з моніторингом проміжних результатів зміни стану національної економіки.

Синтезований підхід до визначення джерел та факторів структурно-функціональних перетворень у національній економіці надає можливість всебічної діагностики системних складових, які мають перманентний або епізодичний характер.

Зазначимо, що перетворення можуть як позитивно, так й негативно впливати на функціонування фінансово-економічних, соціальних процесів, на їх результативність та дотримання векторної спрямованості на зростання національної економіки, враховуючи потенціал та стан факторного середовища.

З іншого боку, якісний склад змін може суттєво збільшити шанси на стійкий розвиток національної економіки та її галузевих складових, що у свою чергу, потребує системного державного регулювання з використанням ринкових важелів.

З'ясування природи виникнення структурно-функціональних перетворень забезпечує плановірність спостереження за їх впливом на фінансово-економічні процеси, а також перманентність стратегічного планування з метою усунення несприятливих розвитку національної економіки чинників.

Підкреслимо той факт, що мультирезультативність зростання національної економіки відбувається за допомогою впровадження інтеграційних процесів, які містять матеріальну, фінансову, кадрову, а також інноваційну та інвестиційну складові. Крім того, дослідження еволюційних процесів певних структурних змін уможливило простежити ступінь впливу на окремі процеси в економіці завдяки визначенню рушійної сили та системних елементів, які забезпечують зростання або падіння індикаторів розвитку макроекономічного середовища.

Оцінка макроекономічних пропорцій з урахуванням сучасних світових тенденцій та викликів надає можливість оптимізувати системні елементи національної економіки, завдяки використанню ситуаційного підходу та адаптуючись до об'єктивних і суб'єктивних факторів екзогенного та ендогенного характеру, знизити фінансові, економічні та соціальні ризики.

Реакцією на вплив різноманітних зовнішніх та внутрішніх чинників інноваційного, інвестиційного, екологічного, технологічного, інституційного, ринкового і кон'юнктурного характеру є певні структурні зрушення, які забезпечують можливості зростання національної економіки, враховуючи динаміку процесів та результатів. Формування структурного та функціонального симбіозу на основі поєднання фінансових, інтелектуальних та матеріальних можливостей

сприяє побудові нових економічних одиниць, які здатні підтримувати перманентний стійкий розвиток національної економіки в умовах глобалізації та євроінтеграції.

Сучасність проблематики характеризується дієвістю механізмів формування і застосування соціально-економічних інтересів з поступовою оцінкою потенціальних можливостей їх впливу на міжринкові та галузеві відносини.

Системною основою для формування інноваційної моделі стійкого зростання та розвитку національної економіки є суспільні та приватні економічні інтереси, які представляють собою процес інтеграції держави у міжнародне макро-економічне середовище.

У свою чергу, підкреслимо, що інноваційна модернізація національної економіки уможлиблює поступову трансформацію фінансово-економічних та соціальних процесів з віддзеркалюванням стану індикаторів зростання науково-технічних інновацій та інтелектуального потенціалу на мезо- та макрорівнях.

Важливою складовою стратегії зростання національної економіки в сучасних умовах є державна політика інноваційного розвитку, яка забезпечує підвищення конкурентоспроможності та реалізацію інтересів держави і суспільства.

Аналіз тематичних досліджень підтверджує, що процеси оптимізації технологічних процесів, модернізації виробництва, системна екологізація лежать в основі інноваційно-інвестиційної трансформації національної економіки. Оптимальний взаємозв'язок між інноваційними та інвестиційними процесами надає можливість налагодження побудови функціональної моделі розвитку національної економіки на основі пріоритетності інтелектуальних, технологічних та ресурсних можливостей.

На рівні відповідних інституцій повинні бути вирішені питання фінансування найефективніших проектів, які характеризуються своєю не тільки доцільністю, але й уможливають вирішення сучасних соціально-економічних, науково-технічних, екологічних, епідеміологічних проблем в державі. Підтримка дослідницької та інноваційної діяльності з боку держави через інструменти пільгового кредитування, надання податкових пільг, інформаційного та консультативного забезпечення повинна мати пріоритетний характер.

Саме такий підхід враховується при розробці державної політики країни, яка прагне підвищити свою конкурентоздатність на міжнародній арені. Ефективне застосування результатів наукового технічного прогресу, одиничних розробок виробничого спрямування, передового досвіду розвинених країн, а також розробка спільних інноваційних проектів уможливають економічний прорив держави, навіть у складних геополітичних умовах.

Формування ефективних організаційних структур інноваційного спрямування повинно враховувати вже існуючі на ринку сегменти та оптимізувати їх змістовні властивості, що підвищить їх результативність та синергетичність.

На думку деяких науковців, інституціональне середовище інноваційної модернізації визначають законодавчі, організаційні та етичні чинники, які формують підприємницьку поведінку, соціально-економічні інтереси господарюючих суб'єктів. Крім того, зусилля держави повинні бути зосереджені на визначенні можливостей переорієнтації зусиль суб'єктів господарювання на інноваційну діяльність, подолання технологічного відставання від розвинених країн світу. Але при цьому, пере-

бування національної економіки на периферії світових інформаційних і фінансових процесів спричинить «вимивання» національного багатства через механізм нееквівалентного обміну, втрату власних джерел соціально-економічного зростання у довгостроковій перспективі [1].

Зазначимо, що серед умов поєднання ресурсів, можливостей та інтересів та отримання сучасних структурно-функціональних одиниць інноваційного характеру виділяють наступні: оптимальна концентрація потенціальних ресурсів для подолання кризового стану галузевого та національного рівня; наявність інтеграційних процесів внутрішньогалузевого характеру; розробка та впровадження системних структур, які здатні вирішувати соціально-економічні та фінансові проблеми державного та регіонального рівня; співпраця з вітчизняними та зарубіжними інвесторами в межах дослідницьких та інноваційних проектів; спрямування державної політики на прогресивне зростання та дотримання вектору інноваційно-орієнтованої економіки; виокремлення потреб суспільства в нових технологіях та інноваційних продуктах (енерго- та ресурсозбереження, екологічність, медична сфера, освіта); підтримка державою науково-дослідницьких об'єднань із залученням молодих вчених; організація та проведення міжнародних тренінгів та семінарів щодо питань інноваційного розвитку на макро- та мегарівні.

Становлення та впровадження інноваційної моделі розвитку національної економіки можливе лише при наявності всіх необхідних складових, а саме: державної підтримки, бажання суб'єктів господарювання та готовності науково-дослідницьких одиниць співпрацювати з відповідними інституціями та видавати на ринок інноваційні продукти та послуги.

Побудова та реалізація інноваційно-інвестиційного механізму модернізації національної економіки базується на синтезованих процесах взаємодії державного та приватного секторів, що забезпечує синергетичний ефект від очікуваних результатів. Інструментальна підтримка інноваційної модернізації включає певні складові, серед яких можна виділити рівень інвестиційної активності, заохочування держави, а також зацікавленість інвестиційних стейкхолдерів, що, у свою чергу, забезпечує поєднання потенціальних можливостей та отримання результатів.

Поєднання інтересів комерційних структур та науково-дослідницьких установ є сучасним шляхом вирішення соціально-економічних проблем, що сприяє підвищенню підприємницької культури в науковому середовищі та позитивно впливає на стратегічний розвиток національної економіки. Проте, сподівання господарюючих сегментів на швидке отримання прибутків від спільної комерційно-наукової діяльності можуть бути невиправданими, але до цього необхідно готуватися, особливо фінансово.

Системне використання певних методів та важелів цілеспрямованого характеру уможлиблює реалізацію перспективних інноваційних напрямів за участю фінансових одиниць, державних інституцій та господарюючих суб'єктів.

Важливим аспектом впровадження інноваційних процесів в національній економіці є зниження ризиків, які перешкоджають залученню інвестицій в певні галузі, що іноді вирішують не тільки економічні, але й соціальні, екологічні питання в державі. Процес побудови оптимальної інфраструктури уможлиблює адаптивні перспективи

розвитку інноваційної сфери за рахунок покращення інвестиційного клімату в Україні через стабілізацію політичних, нормативно-правових, економічних чинників.

Зазначимо, що дослідження підтверджують той факт, що інноваційно-орієнтована економіка країн світу визначається низкою специфічних для неї рис, а саме: чітко визначеною спрямованістю відтворювального процесу на досягнення високої технологічної конкурентоспроможності країни за рахунок наукових знань, технологій та інфраструктури; наявністю соціально-економічної інфраструктури, що відповідає завданням зростання технологічної конкурентоспроможності до рівня найрозвинутіших країн світу; наявністю технологічного і виробничого потенціалу; значними індикаторами економічної ефективності виробничих процесів, що в основному досягаються за рахунок інноваційних факторів [2].

Процес формування та реалізації державної промислової політики з поточною оцінкою впливових чинників забезпечує функціонування адаптивної системи стратегічного управління на мезо- та макrorівні, серед пріоритетних напрямків якого виділяють інноваційно-інвестиційний та еколого-технологічний вектор.

Зазначимо, що з урахуванням відтворюючих або фрактальних структурних перетворень національної економіки здійснюється процедура корегування планових показників та управління як певних сегментів, так й цілісної системи.

Крім того, забезпечення своєчасності адаптації механізмів регулювання національної економіки з обов'язковим досягненням стратегічної мети та виконанням визначених завдань відповідає сучасним вимогам структурно-функціональних перетворень.

Оцінка перманентних та сегментарних структурно-функціональних перетворень національної економіки забезпечує динамічну трансформацію утворюючих сегментів системи стратегічного управління. У свою чергу, суттєві трансформаційні процеси, які відбуваються у суб'єктів господарювання супроводжуються позитивними тенденціями розвитку на мікро-, мезо- та макrorівні, знаходячи відображення у регіональній та державній інноваційній політиці.

Підкреслимо, що структурно-функціональні перетворення національної економіки – це окремі зміни стану, змісту та форми фінансово-економічних процесів, явищ на мікро-, мезо-, макро- та мегарівнях, своєчасна діагностика надає можливість підвищити прогнозованість та плановірність системи стратегічного управління.

Інноваційні процеси в національній економіці супроводжуються з одного боку ринковими зрушеннями, а з іншого – державними важелями та інструментами регулювання. Спланована поступова модернізація пріоритетних галузей національної економіки надає можливість оптимізувати шляхи стійкого зростання економіки.

Аналіз сучасних досліджень підтверджує, що для оптимізації та формалізації управлінських процесів на всіх рівнях функціонування необхідним чинником вважається трансформація існуючих систем та їх модернізація для підвищення їх адаптивних властивостей за умови використання потенційних можливостей матеріального та нематеріального характеру.

Крім того, акцентування структурно-функціональних перетворень на поетапній інноваційній модернізації національної економіки відповідає векторній спрямованості державної політики, яка

забезпечує процес зростання та розвитку економіки з урахуванням фінансово-економічних, соціальних та екологічних процесів.

Підкреслимо той факт, що структурно-функціональні перетворення є наслідком певних кризових явищ, які підштовхують до необхідності вирішення актуальних фінансово-економічних та соціальних питань. У свою чергу, динамічні структурні зрушення в економіці характеризуються розбалансуванням співвідношень між відповідними сегментами, які діагностуються шляхом впровадження методичного інструментарію системного впливу.

Дослідження циклічності функціонування та розвитку економічних систем підтверджує, що в результаті структурних та функціональних зрушень відбувається зміна стану та змісту соціально-економічних відносин, господарського механізму, внутрішніх та зовнішніх зв'язків, а також можливостей вирішення сучасних проблем у суспільстві.

Варіативність структурно-функціональних перетворень базується на сучасних потребах ринкового середовища, національної економіки та суспільства. Перелік структурно-функціональних перетворень національної економіки представлено на рис. 1.

Представлені варіативні елементи структурно-функціональних перетворень зростаючого спрямування національної економіки, а саме: модернізація національної економіки, впровадження технологічних інновацій, екологізація секторів економіки, інвестиції у людський капітал і створення наукоємних виробництв, соціально-центрованість системи стратегічного управління, створення ефективних державних та регіональних інституцій відповідного спрямування, найчастіше залежать від оптимальної інституційної підтримки з урахуванням ринкових механізмів.

Підкреслимо, що побудова ефективного нормативно-організаційного режиму за допомогою фінансово-економічних структур та спеціалізованих інституцій є базисом структурних трансформацій та функціональних змін з використанням сучасних інструментів та важелів.

Ефективний інституційний базис дозволяє побудувати оптимальний не тільки нормативно-правовий, але й організаційно-функціональний режим, що уможливілює процес адаптації національної економіки до перетворень та трансформацій, світових трендів та криз, щоб підтримати або підвищувати рівень конкурентоспроможності.

Процес формування інноваційної системи національного рівня залежить від стану та можливості взаємозв'язку базових складових, а саме: господарюючих суб'єктів; науки і освіти; держави у вигляді певних інституцій. В поєднанні та функціонуванні зазначена тріада компонентів надає можливість реалізувати стратегічні цілі та завдання розвитку національної економіки. Оцінка впливу екзогенних та ендогенних факторів забезпечує формування та функціонування зазначеної системи, яка надає можливість державі значно підвищити свої позиції на міжнародному ринку та перетворитися із сировинної бази в успішну та розвинену країну, яка намагається вирішувати не тільки питання розвитку провідних секторів національної економіки, але й відповідає за належний рівень добробуту населення, за соціальний захист та якість медичних послуг тощо.

На думку сучасних науковців, виокремлюють чотири основні моделі інноваційних систем, а саме: євроатлантичну, східно-азійську, альтерна-

Рис. 1. Варіативність структурно-функціональних перетворень у національній економіці

тивну та «потрійну спіраль», кожна з яких характеризується певними ознаками життєвого циклу створення інновацій, напрямками генерації знань, а також принципами фінансування інноваційних розробок [3]. Але при цьому слід зауважити, що визначені моделі не враховують національних особливостей, що знижує ефективність впровадження та використання конкретної формації інноваційної системи, що підтверджується результатами досліджень міжнародних наукових організацій та співтовариств (CORDIS).

Зазначимо, що стан та динаміка супровідних чинників трансформаційних та інтеграційних процесів, які представлені у вигляді факторів розбалансування фінансового та соціально-економічного характеру, потребує перманентної оцінки та діагностики з метою зниження негативного впливу на функціонування та розвиток національної економіки. До групи значачених факторів слід віднести внутрішню та зовнішню економічну кризу, рівень податкового тиску в межах окремих галузей, часткове зниження інвестиційної активності з боку національних та іноземних інвесторів, дискретність та неоднозначність перебігу трудової міграції, непередбаченість та хаотичність ринку.

Крім того, моніторинг сучасних тенденцій розвитку фінансово-економічних і соціальних процесів в умовах євроінтеграції підтверджує, що зростання національної економіки забезпечується поступовим процесом модернізації провідних галузей, що спостерігається, як наслідок структурно-функціональних перетворень, та характеризується відповідними системними якісними і кількісними індикаторами.

Пропорційність трансформації галузей національної економіки забезпечується оптимальністю системи державного регулювання та реагування на ринкові важелі, що відповідає сучасній інно-

ваційній політиці країни. Слід зауважити, що синергетичний ефект від трансформації окремих галузей та національної економіки в цілому спостерігається в результаті функціональних перетворень, так й структурних зрушень, що залежить від впливу ендогенних та екзогенних факторів.

Зміна формацій та структурізація національної економіки, поступовий, підготовлений перехід на інноваційну модель розвитку уможливує вирішення сучасних соціально-економічних, фінансових та екологічних питань, використовуючи зважену, ефективну державну політику.

Інноваційна модернізація, враховуючи процес раціонального використання ресурсів та досягнень науково-технічного прогресу, відкриває країні можливість перехід на новий рівень зростання та розвитку національної економіки, зважаючи на турбулентність та фрактальність ринкових відносин.

Адаптація фінансово-економічних процесів до структурно-функціональних перетворень національної економіки повинна здійснюватись в межах державної політики, при розробці та впровадженні якої необхідно враховувати наявність кризових явищ глобального та локального характеру.

Формування ефективної системи стратегічного регулювання інноваційного розвитку базується на принципах симбіозу та синергії, оптимальності та автентичності, композиційності та пропорційності. Механізм забезпечення системи регулювання структурно-функціональними перетвореннями національної економіки включає інструменти організаційного, нормативно-правового, організаційного та регулюючого спрямування, що уможливує процес врахування глобальних та крафтових факторів впливу соціально-економічної, фінансові та екологічні процеси.

Актуальним питанням у сучасних реаліях є налагодження ефективної системи управління

структурно-функціональними перетвореннями у національній економіці, що уможливорює активізацію та стабілізацію важливих для стійкого розвитку інноваційно-інвестиційних процесів, які напряму або опосередковано впливають на провідні галузі національної економіки, враховуючи мінливі факторні середовище.

Інноваційні процеси задають стратегічно орієнтовані та незворотні зміни у структурах економічної діяльності саме через запровадження у ринковий простір нових технологій виробництва та бізнесу, які можуть істотно краще задовольняти існуючі потреби і створювати можливості для появи принципово нових потреб суспільства. При цьому важливим аспектом аналізу інноваційних процесів у тій чи іншій країні є стан оновлення інфраструктури, яка забезпечує загальні умови ведення економічної діяльності та чималою мірою визначає стан конкурентоспроможності на світових ринках загалом. Не випадково, у світі капітальні вкладення – як приватні, так і державні, у сферу розвитку інфраструктури складають важливий компонент політики розвитку [4].

Підкреслимо, що реальна модернізація національної економіки можлива завдяки налагодженому процесу зовнішнього та внутрішнього інвестування, що забезпечить адекватну підтримку реалізації державної інноваційної політики в складних кризових умовах. Зі свого боку держава повинна забезпечити максимально сприятливий інвестиційний клімат за допомогою нормативно-правових інструментів, механізмів організаційної та інформаційної підтримки, системи податкових пільг тощо.

Модернізація національної економіки пов'язана із розширенням можливостей вітчизняних виробників різних галузей на зовнішньому ринку через зростання їх конкурентоспроможності, дотримання міжнародних та європейських

екологічних вимог та задоволення потреб у певних продуктах, що у свою чергу впливає на зміну макроекономічних показників та підвищує рівень фінансового забезпечення важливих напрямків державної політики.

Крім того, однієї із цілей функціонування системи державного регулювання на шляху до модернізації національної економіки є покращення інвестиційного клімату, застосування перспективних фінансових інструментів, які є базисом та підґрунтям для підвищення інноваційної активності на всіх рівнях.

Сучасна економічна система, яка характеризується певною інтенсивністю взаємодії сегментів, складністю їх зв'язків та наявністю сполучного елемента, який виконує роль цільового аттрактора, трансформується та функціонує з урахуванням синергетичного підходу, що є досить символічним щодо дотримання інноваційного вектору розвитку національної економіки.

Зауважимо, структурно-функціональні перетворення, які мають соціальний, економічний, фінансовий характер, акцентують увагу на системних взаємодіях, які з'являються або трансформуються із вже діючих, враховуючи принципи економічної системи та можливий руйнівний вплив окремих процесів.

Аналіз досліджень економічної теорії підтверджує, що необхідним є оцінка взаємодії ендогенних та екзогенних процесів, які мають системуютворюючі властивості та формують ключові параметри функціонування економічної системи з адаптацією до сучасних реалій та тенденцій.

Ефективний симбіоз характерних складових забезпечує економічну систему можливостями не тільки стабільного функціонування, але й сприяє її інноваційний потенціал на стійкий розвиток через адаптивність взаємозв'язків. Системні

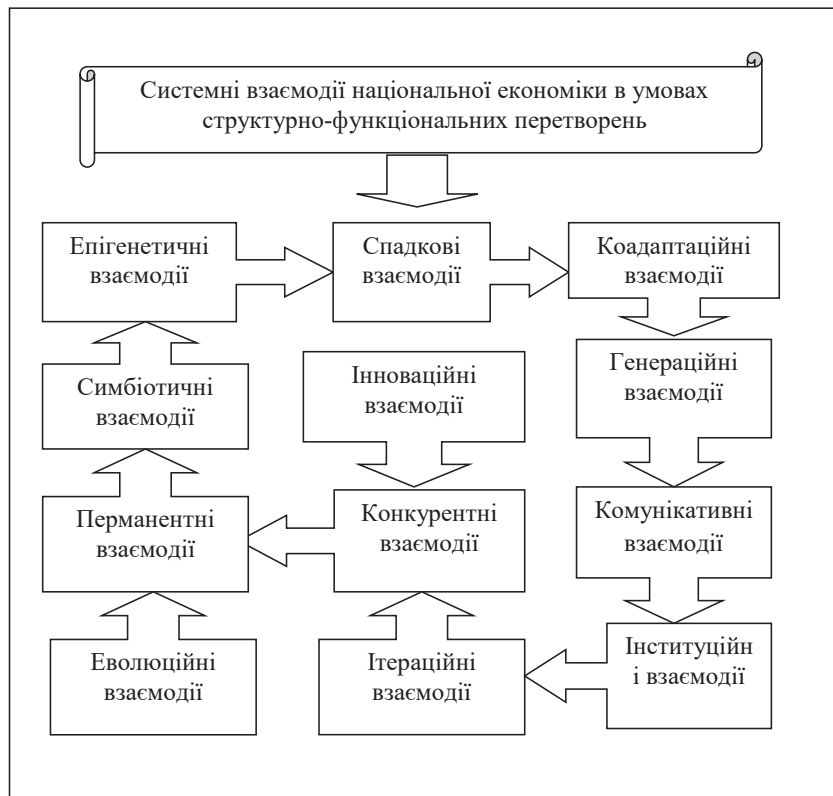

Рис. 2. Системні взаємодії національної економіки в умовах структурно-функціональних перетворень

взаємодії національної економіки в умовах структурно-функціональних перетворень

Системні взаємодії національної економіки їх варіативність в умовах структурно-функціональних перетворень представлено на рис. 2.

Якість представлених взаємозв'язків та взаємодій в межах цілісної економічної системи залежить від зовнішніх та внутрішніх факторів впливу, що у свою чергу віддзеркалюється на функціонуванні національної економіки.

Зазначимо, комунікативні взаємодії доповнюють інституційні, що у свою чергу забезпечує ітераційність економічних процесів з формуванням інноваційних та конкурентних взаємодій, які є рушійною силою та ключовим аспектом розвитку національної економіки. Крім того, наявність симбіотичних взаємодій надає можливість використовувати потенційні можливості підсистемних елементів, отримуючи в результаті максимальний ефект.

Трансформація взаємодій та зв'язків в умовах глобальних та локальних перетворень виявляє нові формації та адаптує вже існуючі відносини до змін умов та потреб національної економіки та суспільства.

На думку деяких авторів, базовими аспектами еволюції певних структур є переплетіння вну-

трішніх та зовнішніх взаємодій, які забезпечують нестандартну варіативність розвитку економічної системи. При цьому симбіоз являє собою тісне співіснування різних сутностей і форм; під епігенезисом мається на увазі селективне й синхронізоване використання структурно закодованої генетичної інформації у взаємодії з довкіллям. Від комбінації означених взаємодій у підсумку залежить еволюція економічної системи [5].

Процес інноваційної модернізації національної економіки повинен враховувати стримуючі та стимулюючі взаємодії, які збалансують ринкові та внутрішньогалузеві важелі за рахунок системного та синергетичного підходів, що притаманно сучасному стану структурних перетворень.

Система управління інноваційною модернізацією національної економіки характеризується раціональністю та оптимальністю взаємодій, внутрішніх та зовнішніх зв'язків, певною композиційністю побудови та наявністю системоутворюючих складових, які виконують відповідну функцію.

Модель системи управління інноваційною модернізацією національної економіки, яка відповідає базовим принципам формування та функціонування, представлена на рис. 3. До складу представленої системи управління входять сегментні

Рис. 3. Модель системи управління інноваційною модернізацією національної економіки

складові, які забезпечують її життєдіяльність та спрямовані на поступову трансформацію національної економіки від ресурсно-орієнтовної до інноваційної, що у свою чергу відповідає сучасним вимогам та світовим тенденціям структурно-функціональних перетворень.

Використання інструменту моделювання системи управління інноваційною модернізацією національної економіки надає можливість значно підвищити результативність управлінських рішень на макро-, мезорівні за умови адаптації до відповідних факторів та визначення етапності трансформації національної економіки.

Виокремлення системоутворюючих елементів, а саме: організаційного сегменту, сегменту забезпечення та стратегічного сегменту уможливило акцентуацію на взаємозв'язках всередині як певної складової, так й системи в цілому. Послідовність впровадження відповідних етапів з урахуванням стану ендегенного та екзогенного середовища оптимізує процес використання ресурсного потенціалу та наближає до поставленої стратегічної мети.

Висновки. Побудована модель системи управління інноваційною модернізацією національної економіки функціонує з урахуванням основних принципів адаптивного та стратегічного управління, а саме: оптимальності, комплексності, аналітичності, динамічності, ситуаційності та синергії, що забезпечує відповідний рівень ефективності

від збалансованої взаємодії держави та ринкових механізмів, які реагують на структурно-функціональні перетворення.

Зазначимо, що в межах стратегічного сегменту системи управління інноваційною модернізацією здійснюється оцінка стратегічних напрямків розвитку для оптимізації процесу реалізації державної інноваційної політики, враховуючи стан фінансово-економічних процесів та потреби ринку.

Крім того, динамічністю впливу факторів, у тому числі, розвитком інноваційних технологій, цифровізацією національної економіки підтверджується необхідність використання синтезованих підходів щодо системи управління трансформаційними процесами, враховуючи функціональний та змістовний формат суб'єктів та об'єктів, які характеризуються багаторівневістю прямих та зворотних зв'язків, транспарентністю певних сегментів та інтеграційним процесом складових до системних об'єктів.

Таким чином, інноваційна модернізація національної економіки являє собою процес трансформації пріоритетних галузей за рахунок впровадження технологічних досягнень та результатів науково-технічного прогресу через симбіотичні і комунікативні взаємодії, що забезпечить динамічний розвиток фінансово-економічних, соціальних, екологічних процесів та поступове подолання технологічного відставання від розвинених країн світу.

Список використаних джерел:

1. Циганов С.А., Сизоненко В.О. Інноваційна модернізація економіки як основа реалізації національних економічних інтересів. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія Менеджмент інновацій*. 2015. Випуск 4. URL: http://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4ba4b7a421e.pdf
2. Міняйло О.І., Міняйло В.П. Інноваційний потенціал України в системі економічних відносин. Зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. конф., 29-30 берез. 2016 р. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/78512861.pdf>
3. Белякова О.В. Фактори впливу на структурно-функціональну організацію взаємодії бізнесу, науки і влади в інноваційній сфері. *Ефективна економіка*. 2015. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6340>
4. Сіденко В. Структурні трансформації у світовій економіці: виклики для України. Аналітична доповідь. 2017. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2017_svit_ecovom_Annotation.pdf
5. Хитра О. Синергетичні принципи функціонування мережевих структур у міжнародному бізнесі. *Вісник Тернопільського національного економічного університету. Економічні науки*. 2010. № 5-1. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/2135/1/Khytra.pdf>

Мумладзе А. О.

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова

СТРУКТУРНО-ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ ИННОВАЦИОННОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Резюме

В статье представлена модель структурно-функциональных преобразований в контексте инновационной модернизации национальной экономики. Ее реализация будет способствовать инновационной трансформации приоритетных отраслей за счет внедрения технологических достижений и результатов научно-технического прогресса через симбиотические и коммуникативные взаимодействия, что обеспечит динамичное развитие финансово-экономических, социальных, экологических процессов и постепенное преодоление технологического отставания национальной экономики от развитых стран мира.

Ключевые слова: национальная экономика, модернизация, инновационное развитие, структурно-функциональные преобразование.

Mumladze A. O.

Odessa I. I. Mechnikov National University

**STRUCTURAL AND FUNCTIONAL TRANSFORMATIONS
OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE MODERNIZATION**

Summary

The article presents a model of structural and functional transformations of the national economy in the context of innovative modernization. Its implementation will contribute to the innovative transformation of priority industries through the introduction of technological advances and the results of scientific and technological progress through symbiotic and communicative interactions, which will ensure the dynamic development of financial, economic, social, environmental processes and the gradual overcoming of the technological gap between the national economy and the developed countries of the world.

Key words: national economy, modernization, innovative development, structural and functional transformation.